

เอกสารชุดความรู้
“การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศในกลุ่มอาเซียน”

CAMBODIA

ราชอาณาจักร
กัมพูชา

ราชอาณาจักร กำแพงเพชร

ราชอาณาจักรกำแพงเพชรตั้งอยู่กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร หรือมีขนาดประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย ทิศเหนือติดกับประเทศไทย (จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์) และลาว (แขวงอัตตะปือ และจำปาสัก) ทิศตะวันออกติดเวียดนาม (จังหวัดกอนตูม เปลกู ซาลาย ดักลัก ส่องแบ่ เตยนิน ลองอาน ด่งท้าบ อันซาง และ

เกียงซาง) ทิศตะวันตกติดประเทศไทย (จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด) และทิศใต้ติดอ่าวไทย เส้นเขตแดนโดยรอบประเทศยาวประมาณ 2,000 กิโลเมตร โดยมีเส้นเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยยาว 798 กิโลเมตร เมืองหลวงได้แก่ กรุงพนมเปญ สถิติในปี 2553 มีประชากร ประมาณ 14.14 ล้านคน ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาเขมร นับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท

ด้านการเมืองการปกครองนั้น ราชอาณาจักรกัมพูชา ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ พระประมุขของคัมพูชาปัจจุบันคือ พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี (Preah Bat Samdech Preah Boromneath Norodom Sihamoni) และผู้นำรัฐบาล ได้แก่ สมเด็จเจ้าอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน (ผู้ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้นำที่ดำรงตำแหน่งนานที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้ปกครองกัมพูชามาเป็นระยะเวลากว่า 25 ปี)

ราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นสังคมที่ได้รับผลจากสงครามเวียดนามและประสบการณ์เลวร้ายจากการปฏิบัติทางวัฒนธรรมและสังหารหมู่ชาวกัมพูชาโดยเขมรแดง ภายหลังจากวิกฤติดังกล่าว ในการบูรณะประเทศหลังสงครามกลางเมืองนานหลายทศวรรษ กัมพูชามีความคืบหน้าอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรมนุษย์ ราชอาณาจักรกัมพูชาได้เป็นหนึ่งในบันทึกเศรษฐกิจที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ย 6.0% เป็นเวลานาน 10 ปี ภาคสิ่งทอ เกษตรกรรม ก่อสร้าง เสื้อผ้า และการท่องเที่ยวที่เข้มแข็งได้นำไปสู่การลงทุนจากต่างชาติและการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใต้น้ำอาณาเขตของกัมพูชาอีกด้วย

ก. คำนิยาม ลักษณะเด่น คุณธรรมต้นทุน

เป้าหมายโดยรวมของระบบการศึกษา คือ ช่วยให้เด็กได้พัฒนาคุณภาพของตนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทางโรงเรียนต้องปลูกฝังให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ มีความรับผิดชอบ สำนึกดี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและรักประเทศชาติของตน นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังต้องสร้างให้เด็กมีทัศนคติที่เคารพกฎหมายและสิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบอื่นๆ ของโรงเรียนยังรวมไปถึง การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เป็นพลเมืองดี อยู่ร่วมกันโดยสันติ สามารถใช้ความรับผิดชอบของตนเพื่อช่วยสร้างให้ครอบครัวและสังคมเป็นสุข¹

การศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชาเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ ศิลธรรม ความอดทน ความร่วมมือ ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ความเป็นปึกแผ่นของชาติ การตระหนักของประชาชน รักความยุติธรรม เคารพกฎหมายและสิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การมีเอกลักษณ์ และให้ความสำคัญกับความเจริญและวัฒนธรรมของชาติ เชื่อมมั่นและพึ่งตนเองได้ สามารถที่จะจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวัน ความคิดสร้างสรรค์ ความขยัน และรับผิดชอบ ความสามารถสร้างเสริมให้ครอบครัวเป็นสุข และมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศของตนบนพื้นฐานของหลักประชาธิปไตยและพหุนิยม ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงต้องฝึกทักษะในทุกระดับของนักเรียนเพื่อรองรับความต้องการของสังคม รวมถึงสร้างความสามารถในการจัดการ บริหาร และวิทยาการ ภายใต้คติ “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”²

¹UNESCO. World Data On Education, 7th Edition 2010/2011. Retrieved 20 June 2013, from: http://www.ibe.unesco.org/leadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Cambodia.pdf

²Chin, Yahan. (2003). Cambodian National Curriculum and Human Rights Education. Retrieved 20 June 2013, from: http://www.hurights.or.jp/archives/human_rights_education_in_asian_schools/section2/2003/03/cambodian-national-curriculum-and-human-rights-education.html

ชาวกัมพูชามีธรรมเนียมให้ความเคารพกลุ่มเจ้าหน้าที่ราชการที่มีอภิสิทธิ์ และ “ผู้อาวุโส” มาก ซึ่งอาจหมายถึงผู้มีอิทธิพลมากกว่าในเรื่องความมั่งคั่ง อย่างไรก็ตาม ความร่ำรวยเป็นประเด็นละเอียดอ่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตัดสินใจเรื่องคู่ครอง การเปรียบเทียบฐานะมีอิทธิพลอย่างเด่นชัดต่อความสัมพันธ์ส่วนบุคคล³

เมื่อกล่าวถึงการคอร์รัปชัน ผู้คนจะไม่เชื่อถือตำรวจและระบบตุลาการ ซึ่งถูกมองว่ามีความทุจริต ข้อนีพิพาท ปัญหาจราจร และการเรียกร้องทรัพย์สินส่วนมากจะถูกตกลงกันนอกกระบวนการกฎหมาย อาชญากรทั่วไปถูกปฏิบัติด้วยอย่างโหดร้าย ข้อเสนอพื้นฐานโดยกว้าง คือ ผู้มีฐานะและอำนาจทางการเมืองจะมีอิทธิพลเหนือกฎหมายด้วย มีหลายคดีที่นักการเมืองฝ่ายตรงข้ามและนักข่าวถูกกระทำการรุนแรง นอกจากนี้ นายทหารมักทำผิดกฎหมายโดยไม่บริสุทธิ์ใจ อย่างไรก็ตาม ทหารหาไม่ถือเป็นพลังผลักดันทางสังคมที่สำคัญ และยังไม่เคยเรียกร้องยึดอำนาจ⁴

³Countries and their cultures. Culture of Cambodia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.everyculture.com/Bo-Co/Cambodia.html#ixzz2XGIRliit>

⁴Countries and their cultures, Ibid.

๒. ยุทธศาสตร์ แนวทาง กระบวนการ ส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ราชอาณาจักรกัมพูชามีสถาบันที่มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมดังต่อไปนี้

ศาสนา ปรัชญา และความเชื่อ

ในประวัติศาสตร์ยาวนานของราชอาณาจักรกัมพูชา ศาสนามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมอย่างสำคัญ ในช่วงเวลามากกว่าสองพันปี ชาวกัมพูชาได้พัฒนาความเชื่อแบบเขมรที่มีลักษณะเฉพาะ โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมกับหลักศาสนาพุทธและฮินดูจากทางอินเดีย กัมพูชาเป็นเมืองพุทธ โดย 90% ของชาวกัมพูชา นับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท⁵

นับตั้งแต่โบราณมา พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและค่านิยมแบบเขมร โดยคงความประเพณีมีศีลธรรม และใช้ชีวิตเป็นแบบอย่างให้ชาวพุทธปฏิบัติตาม ในหลายศตวรรษที่ผ่านมา พระสงฆ์เป็นชนกลุ่มเดียวที่อ่านออกเขียนได้ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนชนบท ก่อนช่วงปี 1970 ชายชาวกัมพูชาส่วนมากเรียนรู้หนังสือผ่านการศึกษาศาสนาของพระสงฆ์เท่านั้น

ศาสนาพุทธยังคงมีอิทธิพลในกลุ่มผู้อพยพชาวกัมพูชาในส่วนต่างๆ ของโลก ชาวกัมพูชาส่วนใหญ่เชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติ ไม่ว่าพวกเขาจะเป็นพุทธ (หรือมุสลิม) หรือไม่ก็ตาม ในยามป่วย ประสบวิกฤต หรือต้องการความช่วยเหลือจากอำนาจเหนือธรรมชาติ ผู้คนจะพึ่งคนทรงเจ้า ซึ่งเชื่อกันว่าสามารถบรรเทาเคราะห์และติดต่อกับภูตผีวิญญาณต่างๆ ได้ และคนเชื่อกันว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในท้องที่นั้นสิงอยู่ตามวัตถุต่างๆ จะมีศาลพระภูมิอยู่ตามบ้าน วัดต่างๆ ตามริมถนนและในป่า

⁵Wikipedia. Culture of Cambodia. Retrieved 20 June 2013, from: http://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Cambodia

หมอดูและนักโหราศาสตร์มีบทบาทสำคัญในชีวิตของชาวกัมพูชา ผู้คนขอคำปรึกษาจากพวกเขาในเรื่องสำคัญ อย่างเช่น การแต่งงาน สร้างบ้านใหม่ หรือเริ่มการเดินทางระยะยาว คนเชื่อกันว่าหมอดูและนักโหราศาสตร์สามารถทำนายอนาคต และกำหนดวันที่ดีหรือไม่ดีสำหรับกิจกรรมต่างๆ ได้⁶

ประวัติศาสตร์

ราชอาณาจักรกัมพูชารอดพ้นมาจากประวัติศาสตร์ยุคใหม่อันขมขื่น ลักษณะทางวัฒนธรรมหลายประการน่าจะเกิดจากเหตุการณ์วุ่นวายเหล่านี้ ซึ่งส่งผลให้สังคมต่อต้านความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและการเมืองในหลายๆ ทางด้วยกัน คนกัมพูชารุ่นก่อนซึ่งใช้ชีวิตผ่านยุคที่เขมรแดงปกครอง จะให้ความสำคัญกับความมั่นคงและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงใด ๆ

ยุทธนะทางการเมืองแบบระบบอุปถัมภ์⁷ ในขณะที่หลายวัฒนธรรมมองว่าพลังการเมืองแบบรวมอำนาจเป็นสิ่งอันตราย ชาวกัมพูชาหลายคนกลับมองว่าการรวมอำนาจเป็นสิ่งที่ดี ในแง่ที่ทำให้โครงสร้างทางการเมืองมั่นคง เมื่อพิจารณาวัฒนธรรมแบบระบบอุปถัมภ์อันมีอิทธิพลสูงในราชอาณาจักรกัมพูชา トラบโดที่พรรคซึ่งมีเสียงข้างมากทำตามบทบาทผู้อุปถัมภ์ของตน ผู้พึ่งพาย่อมต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนเองเช่นกัน ดังนั้น การออกเสียงเลือกตั้งด้านกับผู้อุปถัมภ์มาตลอดจึงดูไม่สมเหตุผล ทำนองเดียวกัน ในกรณีที่อำนาจการตัดสินใจถูกกระจายลดลำดับลงมา คนซึ่งอยู่ในระดับท้องถิ่นจะลังเลไม่กล้าตัดสินใจตามที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากเคยชินกับการพึ่งผู้มีอำนาจเหนือกว่า นอกจากนั้น การบริการของรัฐที่ผ่านมามีมาตรฐานต่ำ ชาวกัมพูชาจึงมีความคาดหวังต่ำตามไปด้วย และอดทนกับบริการรัฐแม้คุณภาพจะไม่ได้ดีสักก็ตามที่

ในราชอาณาจักรกัมพูชา ระบบอุปถัมภ์ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้พัฒนาขึ้นในช่วงเวลาหลายศตวรรษ ระบบดังกล่าวก่อให้เกิดลำดับชั้นอันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และแทรกซึมลึกในสังคมกัมพูชา ตั้งแต่คนสามัญไปจนถึง

⁶Library of Congress Country Studies. Role of Buddhism in Cambodian Life. Retrieved 20 June 2013, from: [http://leweb2.loc.gov/cgi-bin/query/r?frd/cstdy:@field\(DOCID+kh0074\)](http://leweb2.loc.gov/cgi-bin/query/r?frd/cstdy:@field(DOCID+kh0074))

ชนชั้นสูง นอกเหนือจากการคงรักษาอำนาจพระมหากษัตริย์อย่างไม่มีใครโต้แย้งได้ ลักษณะของระบบยังประกอบไปด้วย การที่พลเมืองมีบทบาทในความสัมพันธ์ของผู้อุปถัมภ์/ผู้พึ่งพา และการที่ทั้งสองฝ่ายขาดแนวคิดเรื่องภารกิจร่วมกัน ในระดับสูงสุด ผู้อุปถัมภ์จะอยู่รอดได้โดยต้องพัฒนาเครือข่ายของผู้พึ่งพาตนให้ได้กว้างพอเพื่อตัดคู่แข่ง ขณะเดียวกัน กลุ่มคนในระดับล่างอยู่ได้โดยมีผู้มีอิทธิพลคุ้มกัน คนที่เป็นชั้นฐานพีระมิดถูกปกครองโดยชั้นสูงสุด และอำนาจไหลผ่านเป็นทางเดียว ‘ผลลัพธ์’ คือ การมีอำนาจกลับกลายเป็นทางตัน-ผู้ที่มีอำนาจอยู่แล้วก็ยากมีมากขึ้น โดยไม่คิดที่จะพัฒนาชีวิตของผู้คนที่อยู่ใต้อำนาจตน’ รัฐบาลในปัจจุบันถูกมองว่าเป็นระบบอุปถัมภ์เดียวซึ่งมีอิทธิพลลึกต่อชีวิตชาวกัมพูชา ประหนึ่งเสาหินยึดกุมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

ท้ายที่สุด ประชาชนและชุมชนกัมพูชาผ่านช่วงเวลาลำบากมามากในอดีต และเสริมให้พวกเขาแข็งแกร่งมากขึ้น พวกเขาชินกับการอพยพย้ายถิ่นและความลำบากทางเศรษฐกิจ (แม้ส่วนมากไม่ได้เกิดขึ้นโดยเต็มใจก็ตาม) ชาวกัมพูชาสามารถรับมือกับการขาดแคลนทรัพยากรได้⁷

การศึกษา

การศึกษาด้านหน้าที่พลเมืองและจริยธรรม มีพื้นฐานบนหลักปรัชญาแบบองค์รวม โดยเชื่อว่าแต่ละบุคคลถูกหล่อหลอมขึ้นมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของตนในฐานะสมาชิกของสังคมที่กว้างขึ้น การพัฒนาเต็มรูปแบบเกิดขึ้นเมื่อคนๆ หนึ่งมีศักยภาพในระดับที่สูงที่สุด คนทั่วไปยอมรับว่าศักดิ์ศรีของมนุษย์เป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่ง⁸ ต่อไปนี่คือประเด็นที่เน้นในระดับชั้นเรียนต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือเกรด 7 - การรู้จักและค้นพบตัวตน รวมไปถึงศักยภาพ

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือเกรด 8 - การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

⁷Education in emergencies and reconstruction. (2011). Education and Fragility in Cambodia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002110/211049e.pdf>

⁸Chin, Yahan. (2003), Ibid.

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเกรด 9 - การดูแลชุมชนของตน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือเกรด 10 - การสร้างชาติของตน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเกรด 11 - การสร้างเสริมชีวิตด้านจิตวิญญาณ
และวัฒนธรรม
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเกรด 12 - ตอบสนองต่อความต้องการใน
ภาพรวมของโลก

บทบาทของครูในเรื่องการศึกษาด้านจริยธรรม

ครูมีบทบาทสำคัญในกระบวนการปลูกฝังค่านิยมของเด็ก มากไปกว่านั้น
ครูต้องเป็นแบบอย่างในเรื่องของทัศนคติทางบวก ความหวัง ความเชื่อ และ
ความรัก ทั้งนี้ ครูมีบทบาทเป็น

- **ผู้พยากรณ์** ของมนุษยชาติ ผู้วางรากฐานแห่งสันติสุข และเป็นผู้
ไกล่เกลี่ย
- **ศิลปิน** ผู้ทำงานกับดินปั้นของบุคลิกภาพมนุษย์อันมีค่า
- **ผู้สร้าง** ด้วยค่านิยมทางอารยธรรมและความเจริญอันสูงส่ง และ
ละเอียดอ่อนยิ่งกว่า
- **เพื่อน** ผู้ตอบสนองต่อความเชื่อมั่นและความใส่ใจนักเรียนของตน
อย่างนุ่มนวลและเปี่ยมด้วยความรัก
- **พลเมือง** ผู้พัฒนาสังคมและท้าทายให้คนรุ่นใหม่มีความรับผิดชอบ
- **ผู้เชื่อ** ว่ามนุษยชาติสามารถพัฒนาได้ รวมถึงเชื่อว่าการเจริญก้าวหน้า
นั้นเป็นไปได้อย่างแน่นอน

หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

หลักสูตรใช้วิธีการที่ยืดเอานักเรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้กระบวนการ
ปลูกฝังค่านิยมแบ่งเป็นสี่ช่วงระยะด้วยกัน แต่ละบทเรียนประกอบไปด้วย
วัตถุประสงค์ ค่านิยมหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียน อุปกรณ์ประกอบ
การสอน เอกสารอ้างอิง การแบ่งเวลา และกระบวนการถ่ายทอดความรู้สี่ช่วง
แห่งการปลูกฝังค่านิยมดังกล่าว คือ

ช่วงที่ 1

กิจกรรม : แนะนำนักเรียนเข้าสู่ประสบการณ์เรียนรู้อย่างมีแบบแผน ยกตัวอย่างเช่น การเขียน วิเคราะห์ สะท้อนบทเรียน กิจกรรมกลุ่ม บทบาทสมมติ ระดมความคิด คติสอนใจ และอื่นๆ

บทบาทของครู : เป็นผู้ริเริ่ม ให้แรงบันดาลใจ และจัดการบริหารเวลา

ช่วงที่ 2

การวิเคราะห์ : ครูช่วยให้นักเรียนคิดวิเคราะห์การเรียนรู้ทางอารมณ์ และกระบวนการคิดของตน โดยใช้ยุทธศาสตร์การตอบแบบอธิบายความกลุ่ยพธในการตั้งคำถามควรพัฒนาเป็นขั้นตอน จากคำถามเบื้องต้นว่า อะไรที่โชน และเมื่อไร ไปจนถึงระดับที่สูงกว่า คือ อย่งไร และเพราะอะไร

บทบาทของครู : ผู้อำนวยความสะดวกอธิบายความคิด ผู้จัดกระบวนการ

ช่วงที่ 3

ทฤษฎี : ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก เรียนรู้ บอกนักเรียนว่าสิ่งใดบ้างที่มีค่าด้านจริยธรรมและจำเป็นสำหรับมาตรฐานทางสังคมและวัฒนธรรม

บทบาทของครู : ผู้อำนวยความสะดวกสังเคราะห์ความคิด

ช่วงที่ 4

การประยุกต์ใช้ : นักเรียนถูกสนับสนุนให้ตอบสนองต่อความท้าทายของบทเรียน นักเรียนถูกสนับสนุนให้ลงมือปฏิบัติ

บทบาทของครู : ผู้เริ่มโครงการผู้ท้าทาย

| ประชาสังคม

ศูนย์ปรัชญาประยุกต์และจริยธรรมแห่งกัมพูชา (The Cambodian Centre for Applied Philosophy and Ethics “CAMCAPE”) เป็นองค์กรไม่แสวงกำไร และเป็นอิสระทางการเมือง ดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ปรัชญาและจริยธรรม อันเป็นแนวทางช่วยแก้ปัญหาหลังความแตกแยกในประเทศ และฟื้นฟูความเชื่อและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวกัมพูชา รวมถึงสร้างความตระหนักสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เยาวชน กิจกรรมของศูนย์ ประกอบด้วย การผลิตและแจกจ่ายสื่อเรียนรู้ในหัวข้อต่างๆ ทางปรัชญาและจริยธรรม ซึ่งรวมถึงหนังสือ เทปและวิดีโอ แผ่นพับ ภาพยนตร์เพื่อการ

ศึกษาและสารคดี การจัดการอบรมและเวทีสาธารณะ รวมถึงการสร้างเครือข่าย เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ต่อสังคมในเรื่องค่านิยมและความสำคัญของหลักปรัชญา จริยธรรม และการนำหลักการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับปัญหาจริงในชีวิตประจำวัน⁹

ค. อุปสรรคและปัญหา ความก้าวหน้า และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศูนย์ปรัชญาประยุกต์และจริยธรรมแห่งกัมพูชาได้ระบุอุปสรรคในการ พัฒนาและนำจริยธรรมไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้:¹⁰

(1) ปัญหาในการสอนเรื่องจริยธรรม :

- ขาดแคลนสื่อการสอนในภาษาเขมร
- ขาดแคลนระบบการสอน
- ครูผู้สอนจริยธรรมประพจน์ตัวไม่เป็นแบบอย่าง
- อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

(2) อุปสรรคในการนำหลักจริยธรรมไปปฏิบัติ :

- ขาดผู้ที่เป็นแบบอย่าง
- สังคมไม่ตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของหลักจริยธรรม

นอกจากนั้น ความตึงเครียดและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้าน ศีลธรรมของพลเมืองจะถูกเชื่อมโยงกับความแตกต่างพื้นฐานระหว่างพรรคนะ เรื่องการศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชาแบบดั้งเดิม และแนวคิดสมัยใหม่เรื่อง การศึกษาจากรัฐบาลและองค์กรให้ทุนต่างประเทศ¹¹

⁹Cambodian Centre for Applied Philosophy and Ethics. Retrieved 20 June 2013, from: www.cameape.org

¹⁰Cambodian Centre for Applied Philosophy and Ethics, Ibid.

¹¹Tan, Charlene. (2008). Two Views of Education: Promoting Civic and Moral Values in Cambodia Schools: International Journal of Educational Development (28:2008). Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.deepdyve.com/lp/elsevier/two-views-of-education-promoting-civic-and-moral-values-in-cambodia-olGpl0j7zK>

การแข่งขันกับประเพณีดั้งเดิมของกัมพูชาเป็นแรงผลักดันอย่างต่อเนื่องให้เกิดความทันสมัยนิยม การศึกษาเป็นปัจจัยผลักดันหลักในการพัฒนาแนวคิดดังกล่าว ในทศวรรษทางสังคมและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ชาวกัมพูชาให้ความสำคัญกับการศึกษาว่าเป็น ‘เส้นทางเที่ยงตรงที่จะพัฒนาสถานะของมนุษย์ โดยมีเป้าหมายหล่อหลอมให้บุคคลมีวิถีชีวิต ความรู้ และความประพฤติที่ดีขึ้น เพื่ออยู่ร่วมได้ในสังคม’ อย่างไรก็ตาม ในทศวรรษของชาวเขมรร่วมสมัย การศึกษาหมายถึงการให้ความรู้และทักษะ เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

สถานการณ์ข้างต้น ส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนในภาพรวมไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในการสอนและการเรียนรู้ทางพลเมืองและจริยธรรม รวมถึงหลักคำสอนทางศาสนาพุทธตามประเพณี ซึ่งเคยเป็นแกนหลักในวัฒนธรรมเขมรได้เสื่อมถอยลง ผู้กำหนดนโยบายควรต้องสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้ทางพลเมืองและจริยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยฟังชุมชนท้องถิ่นและสถาบันศาสนาในราชอาณาจักรกัมพูชา

จ. ตัวอย่างรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

โครงการศึกษาสิทธิมนุษยชนผ่านพุทธศาสนา

บ่อยครั้ง การให้การศึกษาลิทธิมนุษยชนถูกปรับเข้าไปอยู่ในหลักสูตรด้านศาสนา และถูกรวมอยู่ในหนังสือเรียนภาษาเขมรและสังคมศึกษา เนื่องจากกัมพูชาเป็นประเทศพุทธศาสนา การเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนถูกมองว่าเป็นเรื่องคู่ขนานไปกับหลักสูตรทางการของสถาบันสอนศาสนา แนวคิดเรื่องสิทธิถูกรวมเข้ากับวิชาศึกษาพลเมืองและจริยธรรม และการศึกษาภาษาเขมร นักเรียนเข้าใจแนวคิดดังกล่าวตรงกัน โดยถือตามหลักทางพุทธศาสนา :

การไม่เช่นฆ่า สอดคล้องกับหลักสิทธิในการ :

- อยู่รอด
- ปราศจากความเป็นทาส
- ไม่ถูกทำร้าย
- มีความปลอดภัยส่วนบุคคล และอาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี

การไม่ขโมย สอดคล้องกับหลักสิทธิในการ :

- ครอบครองที่อยู่อาศัย
- ปกป้องความเป็นส่วนตัว
- รักษาความปลอดภัยในสังคม (กฎหมายปกป้องชุมชน)

การไม่ผิดประเวณี สอดคล้องกับหลักสิทธิในการ :

- รักษาความปลอดภัยในครอบครัวและสังคม
- ได้รับการยอมรับในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง
- มีศักดิ์ศรี
- มีครอบครัว
- เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยร่วมกับคู่ครอง (การแต่งงานและกฎหมายครอบครัว)

การไม่โกหก สอดคล้องกับหลักสิทธิในการ :

- รักษาศักดิ์ศรีและเกียรติของตน
- ใช้ดุลพินิจอย่างเป็นธรรม
- การเข้าถึงข้อมูลที่เที่ยงตรง

การไม่ดื่มแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติด สอดคล้องกับหลักสิทธิในการ :

- รักษาสุขภาพของตน
- ดูแลตนเอง
- อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี

รายการอ้างอิง

UNESCO. World Data On Education, 7th Edition 2010/2011. Retrieved 20 June 2013, from: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Cambodia.pdf

Chin, Yahan. (2003). Cambodian National Curriculum and Human Rights Education. Retrieved 20 June 2013, from: http://www.hurights.or.jp/archives/human_rights_education_in_asian_schools/section2/2003/03/cambodiannational-curriculum-and-human-rights-education.html

Countries and their cultures. Culture of Cambodia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.everyculture.com/Bo-Co/Cambodia.html#ixzz2X6IRlit>

Wikipedia. Culture of Cambodia. Retrieved 20 June 2013, from: http://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Cambodia

Library of Congress Country Studies. Role of Buddhism in Cambodian Life. Retrieved 20 June 2013, from: [http://lcweb2.loc.gov/cgi-bin/query/r?frd/cstdy:@field\(DOCID+kh0074\)](http://lcweb2.loc.gov/cgi-bin/query/r?frd/cstdy:@field(DOCID+kh0074))

Education in emergencies and reconstruction. (2011). Education and Fragility in Cambodia. Retrieved 20 June 2013, from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002110/211049e.pdf>

Cambodian Centre for Applied Philosophy and Ethics. Retrieved 20 June 2013, from: www.camcape.org

Tan, Charlene. (2008). Two Views of Education: Promoting Civic and Moral Values in Cambodia Schools: International Journal of Educational Development (28:2008). Retrieved 20 June 2013, from: <http://www.deepdyve.com/lp/elsevier/two-views-of-education-promoting-civic-and-moral-values-in-cambodia-olGplcj7zK>

เอกสารชุดความรู้ “การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน”

ราชอาณาจักรกัมพูชา

สิ่งพิมพ์ลำดับที่	3/2557
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2557
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เลขที่ 69 ชั้น 16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901 Website : www.moralcenter.or.th application : moralbook , moral video

ออกแบบ จัดทำรูปเล่ม และดำเนินการผลิต

บริษัท อินฟินิท โกลบอลเทรด จำกัด
14/999 หมู่ที่ 13 ถนนกาญจนาภิเษก
ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง
นนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 0-2925-9053, 08-1348-4914
E-mail : pakkapongw@gmail.com

การสังเคราะห์องค์ความรู้

การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ข้อมูลในเอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “รายงานการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2556

ที่ปรึกษา

1. ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม
2. นายสุทธิพงศ์ ชาญญาณนท์	รองผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

คณะผู้วิจัย

1. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี	หัวหน้าโครงการ
2. นางสาวจิตราภรณ์ วนัสพงศ์	นักวิจัย
3. นายธีรพันธ์ เพ็ญโรจน์	นักวิจัย
4. นายธีระเดช คุณสนอง	นักวิจัย
5. นายสาธิต อิงคะวัต	ผู้ช่วยนักวิจัย

คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

1. ดร.วรวิทย์ แสงเพ็ญ	ผู้จัดการฝ่ายยุทธศาสตร์
2. นางสาวพนิดา สัตถาสาธิต	หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและจัดการความรู้
3. นางสาวกัญญา สุขประเสริฐ	นักวิชาการ
4. นางสาวชนกกานต์ หอวรรณภากร	นักวิชาการ
5. นางสาวองค์อร จินตโกวิท	เจ้าหน้าที่โครงการ

One vision, One identity, One community

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
เลขที่ 69 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) ชั้น 16-17
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2644-9900 โทรสาร 0-2644-4901-2
www.moralcenter.or.th
application : moralbook , moral video